

geen sprake zijn; nog meer dan in de klinieken ontbreekt daar de gelegenheid om blijvende gevolgen of latere tegenslagen nauwkeurig waar te nemen. De tegenslagen onttrekken zich ten gevolge van de teleurstelling der zieken en hun omgeving aan den arts, die niet in staat bleek, blijvende genezing terweeg te brengen. Zou evenwel niet een veel grooter deel van wat er moet worden onderzocht kunnen worden ontgonnen, als, op de wijze door MACKENZIE te St. Andrews toegepast, de practiseerende artsen wèl aan het werk werden gesteld, door aan ieder van hen een deel van het onderzoek op te dragen, dat hij kan beheerschen en waarvoor hij genoeg tijd en gelegenheid heeft. Als er maar een leider is, die het geheele onderzoek overziet.

De therapeutische klinieken zullen geld kosten. BOAS hoopt, dat de bona fide geneesmiddelen-nijverheid hiertoe wel zal bijdragen. Ik hoop het mede. Maar bij alle bona fides moet een man van zaken als hij geld uitgeeft, toch weten, dat hij daardoor wat verdient. Een groot nijveraar heb ik eens hooren zeggen: „ik schiet het publiek niets voor, of ik moet op het voorschot iets verdienen”. En, gaat de therapeutiek wèl den goeden weg op, dan zal er toch waarschijnlijk heel wat minder geslikt worden. Maar, wie weet? heeft de bona fide geneesmiddelen-nijverheid naar haar gevoel al genoeg verdiend. Laat ons hopen dat, op welke wijze ook, BOAS' vermaningen velen, die het kunnen, zullen aansporen, de hand aan de ploeg te slaan.

H. PINKHOF.

Handwörterbuch der Wohlfahrtspflege. Uitgever: CARL HEYMANNS Verlag, Berlijn W. 8., Prijs: 43 mark.

Dr. JULIA DÜNNER, Ministerialrat bij het Deutsche Ministerie van Arbeid heeft in samenwerking met een 5-tal andere autoriteiten en met medewerking van ongeveer 230 deskundigen een encyclopaedie samengesteld betreffende den socialen arbeid in de ruimste beteekenis des woords. Deze sociale encyclopaedie is een standaardwerk, dat een uitstekend beeld geeft van den tegenwoordigen stand van de Deutsche sociale wetenschap.

De medewerkers zijn allen bekende mannen van wetenschap of mannen van de practijk (Leden van overheidscolleges, leden der particuliere en openbare sociale instellingen, enz.).

Van dit werk verscheen dezer dagen een tweede, geheel opnieuw bewerkte, uitgave. Het 818 bladzijden tekst omvattende boekwerk geeft 900 „slagwoorden” op het gebied van socialen arbeid. De slagwoorden zijn zóó doelmatig gekozen, dat men in het boek als het ware onmiddellijk kan vinden, wat men zoekt. Daarbij is het gewenscht goed te letten op de verschillende verwijzingen.

Naast verschillende belangrijke hoofdartikelen treft men een groot aantal kleinere artikelen aan, die den zoekenden en vragenden snel een zaakkundig antwoord geven, terwijl een uitgebreide literaturopgave den weg wijst voor verdere studie.

Behalve de onderwerpen gelegen op het algemeene gebied van openbaren en socialen arbeid wordt ook de sociale politiek behandeld

(sociale verzekering, geneeskundige verzorging, arbeidsrecht, arbeidersbescherming, bouw- en woningwezen, enz.). Het werk vormt een gesloten geheel. Teneinde een juister en indruk te kunnen geven van den inhoud, vermelden wij hieronder een aantal der in het boekwerk voorkomende slagwoorden: Arbeitsrecht, Arbeitschutz, Blindenfürsorge, Infektionskrankheiten, Kinderschutz, Landliche Wohlfahrtsarbeit, Rote Kreuze, Schulgesundheitspflege, Schwerbeschädigtenfürsorge, Siedlungswezen, Schulkinderhort, Schulpflegerin, Sozialethik, Soziale Hygiene, Tuberkulosebekämpfung, Taubstummenfürsorge, Trinkerrettung, Umschulung und Fortbildung Arbeitsloser, Unehelichenrecht, Volksernährung, Vereinsrecht, Vormundschaft, Wohlfahrtspflege in den Niederlande.

TE NUYL.

G. HEYMANS, *Inleiding tot de speciale psychologie*, 2 deelen. Erven BOHN, Haarlem, 1929. Prijs f 1.90 per deel. Deel 1: 242 en deel 2: 260 pagina's (Volksuniversiteitsbibliotheek 43—44).

Bovengenoemd werk is de laatste publicatie van den gestorven filosoof-psycholoog. Zooals de auteur in het voorbericht zelf verklaart, bestaat de inhoud ervan in hoofdzaak uit zijn universitaire lezingen over de specieele psychologie (welk veelvuldig bewerkt gebied gedurende de laatste jaren ook psychologie der individueele verschillen wordt genoemd). Uitgaande van zijn bekende indeeling der psychologische structuur in de drie hoofdrichtingen, n.l. den graad der activiteit, het overheerschen der primaire of secundaire functie en de kracht der emotionaliteit, karakteriseert de schrijver de individueele verschillen van het psychische leven.

Dit wordt daarbij echter niet beschouwd van een persoonlijkheidscentrum uit en niet behandeld als een dynamisme, doch analytisch-statisch opgebouwd.

Eenerzijds zijn het de afzonderlijke functies der aandacht, der waarneming en voorstelling, intellectueele functies, aandoeningen, wil, in welke de individueele verschillen in de voornaamste correlaties der afzonderlijke psychische eigenaardigheden in de complexen-typen, die grootendeels statistisch ontdekt worden.

De complexen-typen zelf worden anderzijds naar de formeele karakteristieken onderscheiden (emotioneerle — niet actieve, niet emotioneerle-actieve, niet emotioneerle-niet actieve). Het innerlijke wezen van deze statisch-analytische beschouwingwijze komt het beste tot uitdrukking in het feit, dat juist in de analyse van de intellectueele processen en beschrijving der intellectueelen-typen de schrijver een weergave bereikt, die in haar meesterschap nauwelijks kan worden overtroffen: immers de methodische instelling van den schrijver vindt daarin het meest adaequate materiaal. Als paradigma voor de grenzen dezer arbeidsmethode diene daarentegen de opvatting van het wezen van het wetenschappelijk genie, dat volgens HEYMANS niets anders zou zijn dan een zeer hooge en zeer harmonische ontwikkeling der eigenschappen: belangstelling, phantasie, en secundaire functie van het intellect (bestendigheid der doelvoorstelling).